

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46173-03-14 סורטיס בע"מ ואח' נ' מיזו בע"מ ואח'

סורטיס בע"מ
ע"י און יבין

תובעת/נתבעת שכנגד

נגד

1. מיזו בע"מ
1. נמרוד ולד
2. גיא עמית

נתבעים והתובעת שכנגד

ע"י ב"כ עוה"ד גיא אופיר ומתן עזרא

פסק דין

עניינה של התובענה הוא הסכם רישיון שימוש בתוכנה המיועדת לתפעול וניהול בית עסק בו מושכרים שולחנות ביליארד ונמכרים בו מזון ומשקאות למבקרי בית העסק (להלן – **התוכנה**).

ביום 12.11.2009 נכרת בין הנתבעת לבין חב' נטרליס בע"מ הסכם ל"רכישת רישיונות ותמיכה" (להלן – **נטרליס ו- ההסכם**, בהתאמה).

התובעת, לטענתה, רכשה את כלל זכויות והתחייבויות נטרליס על פי ההסכם.

נתבעת 1 היא הבעלים של התוכנה. נתבעים 1 ו- 2 התחייבו באופן אישי למלא אחר הוראות ההסכם.

תמצית טענות התובעת בכתב התביעה ובכתב ההגנה לתביעה שכנגד

הנתבעת מכרה רישיון שאינו מוגבל בזמן עבור חמשת בתי העסק של נטרליס, כאשר בכל בית עסק ניתנה לה הזכות להתקנת שלושה מסופים. התובעת באה בנעליה של נטרליס בכל דבר ועניין. במסגרת ההסכם קבעו הצדדים מנגנון של הענקת תמיכה להפעלת התוכנה. תקופת התמיכה היתה למשך 36 חודשים, עד לחודש נובמבר 2012. ועלות התמיכה היתה 250 ₪ לשעה (סעיף 4 להסכם).

במהלך תקופת התמיכה התובעת השקיעה בתוכנה, שיפרה את ביצועיה, שהפכו אותה לתוכנה טובה יותר בכלל ותואמת את צרכיה בפרט. גם לאחר סיומה של תקופת התמיכה המקורית, המשיכו הצדדים לעבוד על שיפורה ותחזוקה של התוכנה וזאת עד לחודש דצמבר 2013, אז הפסיקו הנתבעים את שירותי התמיכה באופן חד צדדי.

היחסים בין הצדדים עלו על שרטון בעיקר בשל דרישות כספיות בלתי סבירות של הנתבעת, שחרגו מהתמורה הקבועה בהסכם. זאת, מתוך ידיעה שהנתבעת היא היחידה בעלת קוד המקור של התוכנה ובעלת הידע המקצועי לתפעול התוכנה. הרקע לדרישות הכספיות המופרזות היה רצונם של הנתבעים לסגור את נתבעת 1 או להקטין את פעילותה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46173-03-14 סורטיס בע"מ ואח' נ' מיזו בע"מ ואח'

למרות ניסיונות התובעת לפתור את המחלוקת באופן הוגן, הנתבעת הציבה תנאים כגון דרישה של תשלום בסך של 10,000 ₪ לריטיינר חודשי, כאשר הסכום הנהוג בתחום נע בין 1,500 ₪ ל- 2,000 ₪.

במהלך תקופת התמיכה גרמו הנתבעים לתובעת נזקים רבים וכן חייבו אותה בגין תיקונים או שיפורים בתוכנה אשר לא פעלו כהלכה וזאת בשל רשלנות או חוסר מקצועיות של הנתבעים, שגרמו לתקלות רבות. הנתבעת התעשרה שלא כדין על חשבון התובעת בכך, שקיבלה תשלומים עבור תקלות שנגרמו על ידה. הנתבעת לא הפיקה חשבונית מס עבור ששלום בסך של 50,000 ₪, שקיבלה מהתובעת. כמו כן, שלחה הודעות חיוב עבור שעות תמיכה שלא בוצעו בפועל.

ביום 16.1.2014 שלחה התובעת לנתבעים מכתב התראה.

בעקבות זאת, סירב נתבע 1 לתקן תקלה, שאירעה ביום 17.2.2014. מאוחר יותר התנו הנתבעים את תיקון התקלה ברכישת ריטיינר חודשי בסך של 8,000 ₪. מטעם זה גם לא הותקנה התוכנה על מחשב גיבוי חלופי חדש, שרכשה התובעת.

עוד טוענת התובעת את הטענות הבאות:

התוכנה היא "תוכנת מחשב" ולתובעת זכות חוקית להחזיק עותק של התוכנה המאפשר לה לעשות שימוש רגיל בתוכנה לצורך ייעודה המקורי לרבות גיבוי, תיקון תקלות ומתן שירות עתידי, שלא על ידי בעל זכות היוצרים.

ההסכם ותנאי הרישיון הם "חוזה אחיד" ובית המשפט יתבקש לבטל תנאים מקפחים המצויים בו. בין הצדדים קיים "חוזה יחס", שאינו מוגבל בזמן. יש לחייב את הנתבעים לספק את השירותים הקבועים בהסכם בהתאם לתנאים המסחריים הקבועים בו וכן לחייבם לספק עותק בר אחזקה לתובעת.

התוכנה לוקה באי התאמה, שכן אין בה את התכונות הדרושות לשימוש סביר וייעודי. הנתבעים סיפקו לתובעת שירות בלתי מקצועי ורשלני, אשר גרם לה להשקיע כספים מיותרים.

הנזקים הנטענים: הזמנת אנשי מקצוע לטפל בתקלות, שנגרמו בשל מתן שירות רשלני, בסך של 35,000 ₪; כספים ששולמו לנתבעים בגין תמיכה או פיתוח שלא הושלמו או שבוצעו ברשלנות, בסך של 115,000 ₪; אי יכולת להתקדם על מס תשומות בגין אי הנפקת חשבונית מס כדין, בסך של 9,000 ₪; פיצוי ללא הוכחת נזק, בסך של 75,000 ₪; פיצוי שניתן ללקוחות בשל אי תקינות מערכת מועדון הלקוחות, בסך של 20,000 ₪; תשלום עודף לעובדים בגין ניהול "דו"ח חירום" ידני, בסך של 15,000 ₪. סה"כ: 269,000 ₪.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46173-03-14 סורטיס בע"מ ואח' נ' מיזו בע"מ ואח'

כמו כן, מתבקש בית המשפט להורות לנתבעים לספק לתובעת "עותק בר אחזקה של התוכנה" אשר יאפשר לה לתקן תקלות ולהמשיך ולעשות שימוש סביר וייעודי בתוכנה.

באשר לתביעה שכנגד טוענת התובעת, שדינה סילוק על הסף.

לטענת התובעת, ההסכם נכרת בין הנתבעת לבין נטרליס והתחייבות שלא להמחות את הזכויות והחובות מכוח ההסכם לצד שלישי היתה התחייבות שנחתמה ביניהן ולא עם התובעת. אין בהסכם איסור על צד שלישי לעשות שימוש בתוכנה. האיסור הוא איסור חוזי בין הנתבעת לנטרליס. לפיכך, אין יריבות משפטית בין התובעת לבין הנתבעת ודין התביעה שכנגד סילוק על הסף.

המחאת הזכויות מכוח ההסכם מנטרליס לתובעת נעשתה בהסכמת ובידיעת הנתבעת ומנהליה. לחלופין, הנתבעת ומנהליה אישרו את ההמחאה ללא סייג וללא כל טענה. במשך למעלה משנתיים מספקת הנתבעת שירותי תמיכה ופיתוח בתוכנה לתובעת והיא משלמת בפועל את החשבונות. יתרה מכך, התובעת רכשה את התוכנה במחיר מלא ובתום לב מנטרליס.

תמצית טענות הנתבעים בכתב ההגנה ובכתב התביעה שכנגד

ביום 12.11.2009 נחתמו בין נתבעת 1 לבין נטרליס 3 הסכמים שונים: רישיון שימוש בתוכנה, הסכם למתן שירותי תמיכה לתוכנה והסכם סודיות.

הגשת התביעה אינה אלא שימוש לרעה בהליכי משפט מתוך מטרה פסולה לנסות לכפות על הנתבעת לספק לה שירות במחירים נמוכים ולא כלכליים, אשר נקבעו באופן חד צדדי על ידי התובעת וניסיון לאלץ את הנתבעת למכור לתובעת את קוד המקור (source code) במחיר נמוך מהמחיר המוסכם של קוד המקור, שנקבע באופן מפורש בהסכם ואשר התובעת, לשיטתה, הסכימה לאמור בתנאיו.

על פי סעיף 8.2 להסכם חל איסור על הסבת זכויות וחובות לאחרים, לרבות לתובעת, ללא קבלת אישור מראש ובכתב, כאשר אין בידי התובעת אישור כאמור. ההסכם נערך בין הנתבעת לבין נטרליס, אשר יוצגה על ידי מנהלה מר און יבין וכל ההתנהלות במשך כל תקופת ההתקשרות היתה מולו, ללא ידיעה שזכויות נטרליס הומחו, שלא כדין, לתובעת. רק בדיעבד התברר, שבוצעה המחאת זכויות וחובות לתובעת, ללא ידיעת הנתבעת ותוך הפרת ההסכם.

תקופת מתן התמיכה והשירותים לתובעת, במסגרת ההסכם, היתה לתקופה קצובה של 36 חודשים, מחודש נובמבר 2009 ועד נובמבר 2012, בלבד.

עוד נקבע בהסכם, לבקשת מנהל נטרליס, שאם הנתבעת תפסיק לספק תמיכה לתוכנה, תהיה נטרליס זכאית לרכוש את התוכנה עצמה, כולל קוד המקור, בתמורה לסך של 250,000 ₪, בצרוף מע"מ.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46173-03-14 סורטיס בע"מ ואח' נ' מיזו בע"מ ואח'

בתום תקופת ההסכם הגיעו הצדדים להסכמות לתקופה של שנה ולאחר מכן הגיעו להסדר נוסף, גם הוא לתקופה קצובה. כאשר תקופת ההסכם השלישי הסתיימה, הציעה הנתבעת לתובעת מספר חלופות להמשך ההתקשרות בין הצדדים ואף נתנה לה ארכה לשקול את האפשרויות השונות. אלא, שהתובעת לא בחרה בכל חלופה וניסתה לכופף את ידה של הנתבעת ולהכריח לתת לה את שירותיה במחירים נמוכים ולא כלכליים. על כן, תקופת ההתקשרות בין הצדדים הסתיימה.

במהלך התקופה הראשונה התוכנה פעלה בצורה טובה ואף התקבלו מחמאות על תפקודה. התובעת בחרה להעמיק ולהרחיב את ההתקשרות עם הנתבעת, עובדה המעידה, שהיתה שביעות רצון מהתוכנה ומהשירות שניתן על ידי הנתבעת.

הנתבעת סיפקה לתובעת שירות מקצועי ויעיל וחייבה אותה בדיוק בהתאם למוסכם בין הצדדים.

הנתבעת הציעה לתובעת מספר הצעות להמשך ההתקשרות, לרבות הצעה לספק שירות תמורת ריטיינר חודשי או לרכוש את קוד המקור, בהתאם לקבוע בסעיף 2 להסכם. החלופות שהוצעו על ידי הנתבעת תאמו לתנאי השוק והיו סבירות בהחלט.

ביום 10.11.2013 נפגשו הצדדים והובהר לתובעת, שאם עד ליום 31.12.2013 לא יגיעו להסכמה, יופסקו שירותי התמיכה והפיתוח הניתנים על ידי הנתבעת לתובעת. אלא, שהתובעת העלתה דרישה נגדית לפיה, הנתבעת תפחית את עלויות שעת העבודה לסך נמוך מ-200 ש"ח לשעת עבודה. כמו כן דרשה, שהנתבעת תזכה אותה בגין כל שעות העבודה בהן חויבה באופן רטרואקטיבי. הנתבעת לא הסכימה לתכתיב זה.

היחסים בין הצדדים עלו על שרטון אך ורק בשל אי תשלום תשלומים אותם התחייבה התובעת לשלם במועדם ועקב הדרישה של התובעת להכתיב את תנאי ההתקשרות שבין הצדדים ולנסות להפחית, שלא כדין, את תעריף שעת העבודה של הנתבעת.

התובעת עשתה שימוש בתוכנה לאורך כל תקופת ההתקשרות וממשיכה לעשות בה שימוש. קיימים מועדוני ביליארד שונים העושים שימוש בתוכנה מזה שנים, ללא צורך בתמיכה של הנתבעת. באפשרות הנתבעת להמשיך ולעשות שימוש בתוכנה, ללא חידוש ההסכם עם הנתבעת.

ההסכם שנערך בין נטרליס לנתבעת אינו חוזה יחס, אינו חוזה אחיד וסעיפיו אינם מקפחים.

ההסכם פקע והנתבעת לא הפרה אותו. התוכנה ופיתוחיה אינם לוקים באי התאמה. לראיה, התובעת עושה בהם שימוש לאורך שנים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46173-03-14 סורטיס בע"מ ואח' נ' מיזו בע"מ ואח'

כל הנזקים המפורטים בכתב התביעה מופרכים, מופרזים ומוכחשים. בכתב התביעה שכנגד טוענת הנתבעת, שהתובעת שהזכויות והחובות על פי ההסכם הועברו לנתבעת בניגוד להוראות ההסכם והיא עושה שימוש בתוכנה ללא אישור הנתבעת ותוך כדי הפרת זכות היוצרים שלה. לכן, זכאית הנתבעת, לכל הפחות, לפיצוי הסטטוטורי הקבוע בסעיף 56 לחוק זכויות יוצרים, תשס"ח-2007, היינו – פיצוי בסך של 100,000 ₪.

דיון

ביום 12.11.2009 נכרת הסכם "רכישת רישיונות ותמיכה" בין הנתבעת לבין נטרליס. על פי הסכם זה רכשה נטרליס רישיון שימוש בתוכנה הקרויה – PoolHall. כמו כן הוסכם על תקופת תמיכה של 36 חודשים, בעלות של 250 ₪ לשעה.

בסעיף 8.2 להסכם (איסור הסבת ההסכם) נקבע, ש"הצדדים אינם רשאים להעביר זכויותיהם והתחייבויותיהם על פי הסכם זה לאחר/ים, ללא הסכמת הצד השני מראש ובכתב".

המחאת הזכויות וההתחייבויות על פי ההסכם מנטרליס לתובעת

לטענת התובעת, רכשה מנטרליס את פעילותה במועדוני הביליארד, את הציוד והמלאי שבבעלותה וכן – את הקניין הרוחני שהיה בבעלותה (הסכם מיום 1.9.2011, נספח 2 לתצהיר מר און יבין, להלן – **מר יבין**). עוד נטען, שהנתבעים ידעו אודות הסבת הזכויות, אך היו אדישים לכך.

לטענת הנתבעים, לא בוצעה המחאת זכויות כדין ולא קיימת יריבות משפטית בינם לבין התובעת. הנתבעים מעולם לא הסכימו להעברת הזכויות והתובעת המשיכה להפר את זכויות היוצרים של הנתבעים והמחתה את זכויות השימוש בתוכנה לחברה שלישית, פורסיל בע"מ. זאת ועוד, לאחר הפסקת ההתקשרות בין הצדדים, התובעת העתיקה את התוכנה לסניף נוסף שלה, סניף לינקולן ביליארד באר שבע. זאת, בניגוד לקבוע בסעיף 6 להסכם.

סעיף 8.2 להסכם קובע, שיש צורך בהסכמה בכתב של הנתבעת להעברת הזכויות וההתחייבויות על פיו לצדדים שלישיים.

בענייננו, קיימות ראיות לכך, שהנתבעים הסכימו במפורש או במשתמע להעברת הזכויות בין נטרליס לתובעת. ראשית, מר יבין העיד, שהודיע לנתבע 2 על כך (עמוד 24 לפרוטוקול, שורות 19 – 20). שנית, החל מאפריל 2012 הועברו התשלומים עבור שירותי הנתבעת מחשבון הבנק של התובעת (נספח 17 לתצהיר מר יבין). שלישית, בחודש יולי 2013 פנתה גב' אורלי לנתבע 2 וביקשה לשנות את זהות המשלם לתובעת (נספח ט' לתצהיר נתבע 2). החל מחודש יולי 2013 ועד דצמבר 2013 ביצעה התובעת 6 תשלומים בגינם הפיקה הנתבעת חשבונית מס על שם סורטיס (נספח 17 לתצהיר מר יבין).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46173-03-14 סורטיס בע"מ ואח' נ' מיזו בע"מ ואח'

הדוא"ל ששלחה גב' אורלי לנתבע 2 נשלח בעקבות שיחה טלפונית ובו נאמר כדלהלן: "אנחנו חברת סורטיס בע"מ. ח.פ. 514647957. אבקש לשנות אצלכם בהנהלת החשבונות. את החק (כך במקור) להוציא על השם החדש...".

כפי שניתן ללמוד מדוא"ל זה, הנתבעים ידעו, לכל המאוחר, בחודש יולי 2013, שהתובעת נכנסה בנעליה של נטרליס, הסכימו לקבל ממנה כספים ואף ניהלו עימה משא ומתן לצורך המשך ההתקשרות. ניהול משא ומתן והמשך ההתקשרות אינם עולים בקנה אחד עם הטענות בדבר שימוש שלא כדין בתוכנה.

שתי הערות לסיום פרק זה:

האחת, הטענה שהתובעת זייפה את ההסכם בינה לבין נטרליס וכי המחאת הזכויות נעשתה עם חברה המצויה בהליכי פירוק, מהווה הרחבת חזית מפתיעה, לא הוכחה כראוי ודינה דחיה.

השנייה, נוכח המסקנה, שהנתבעים הסכימו במפורש או במשתמע להעברת הזכויות מנטרליס לתובעת, מביאה בהכרח לדחיית התביעה שכנגד, המבוססת על הטענה, שהתובעת עושה שימוש בתוכנה ללא אישור הנתבעת.

ההסכם כחווה אחיד וכחווה יחס

התובעת טענה, שההסכם ותנאי הרישיון מהווים "חווה אחיד" כהגדרתו בחוק החוזים האחידים, התשמ"ג - 1982. טענה זו לא הוכחה. היה על התובעת להוכיח לגבי ההסכם, "שתנאיו, כולם או מקצתם, נקבעו מראש בידי צד אחד כדי שישמשו תנאים לחוזים רבים בינו לבין אנשים בלתי מסויימים במספרים או בזהותם" (הגדרת "חווה אחיד" בסעיף 2 לחוק). הטענה נטענה בעלמא ובסיכומיה מבקשת התובעת להעביר את הנטל לנתבעים להוכיח, שאין מדובר בחווה אחיד (סעיף 78 לסיכומי התובעת). לא ניתן לקבל טענה זו. התובעת היא בבחינת "המוציא מחברו" ועליה הנטל להוכיח את העובדות המהוות את עילות התביעה.

התובעת מרחיבה בסיכומיה בטענה, שמדובר ב"חווה יחס". שני הצדדים הפנו לאותו ציטוט מרע"א 1185/97 יורשי ומנהלי עזבון המנוחה נ' מרכז משען, פ"ד נב(4) 145 (1998): "חווה כזה מתאפיין ביחסים ארוכי טווח ומורכבים. חוזים אלה רגישים לקיומן של נסיבות עתידיות שלא הוסדרו במפורש בחווה. הם מנסים ליצור במסגרתם שלהם, איזון בין הצורך בוודאות וצפיות לבין הצורך בגמישות ויכולת הסתגלות לתנאים משתנים. איזון זה מושג על ידי אמצעים מגוונים, ובהם קביעת מנגנונים לשינוי תנאי החווה והשלמתם, קביעת אמות מידה לחלוקה הדדית של סיכונים וקביעת דרכים לפתרון מוסכם של מחלוקת תוך המשך קיום היחסים החוזיים" (עמוד 160).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46173-03-14 סורטיס בע"מ ואח' נ' מיזו בע"מ ואח'

בענייננו, אין מדובר ב"חוזה יחס", מתאפיין ביחסים ארוכי טווח ומורכבים. הסכם התמיכה הוגבל לתקופה של 36 חודשים, מנובמבר 2009 ועד נובמבר 2012. מדובר בהסכם פשוט ואין בו מורכבות כלשהי. הצדדים הסכימו על הארכת ההסכם עד לחודש דצמבר 2013. גם הארכה זו אינה הופכת את ההסכם ל"חוזה יחס".

התובעת הפנתה לע"א 9784/05 עיריית תל אביב יפו נ' גורן (מיום 12.8.2009) וטענה, ש"נקבע, יותר מפעם אחת, שהסכמים למתן שירותים ארוכי טווח אף הם נחשבים כחוזי יחס לכל דבר ועניין" (סעיף 39 לסיכומים).

עיון בפסק הדין מעלה, שמדובר שם במערכות יחסים חוזיות שמרביתן נקשרו בין העירייה לבין עורכי הדין בסוף שנות השבעים של המאה הקודמת ובשירותים משפטיים, שניתנו במשך עשרות שנים, ללא הסכמים כתובים (פסקה 14 לפסק הדין). נדמה, שלא ניתן להשוות בין חוזים אלה לבין החוזה בו אנו עוסקים, שנקבע בו זמן קצוב והוארך לתקופה קצרה.

מתן גישה לקוד המקור של התוכנה

לטענת התובעת, סעיף 24 לחוק זכויות יוצרים קובע, שיש לאפשר לה גישה לקוד המקור של התוכנה. עוד נטען, שללא קוד המקור לא ניתן לבצע את הפעולות המפורטות בסעיף זה, אותן רשאי לבצע מי שמחזיק בעותק חוקי של תוכנה ופעולות אלה לא יהיו הפרה של זכויות היוצרים של בעל התוכנה.

טענה זו עברה התפתחות. תחילה התבקש, "להורות לנתבעים לספק לתובעת עותק בר אחזקה של התוכנה אשר יאפשר לה לתקן תקלות ולהמשיך ולעשות שימוש סביר ויעודי בתוכנה" (סעיף 14.1 לכתב התביעה). נושא קוד המקור עלה אך בישיבת קדם המשפט השנייה (עמוד 7 לפרוטוקול).

לטענת הנתבעת, היא אינה חייבת במסירת קוד המקור לתובעת וכי הוסכם בין הצדדים, שניתן לרכוש אותו תמורת סך של 250,000 ₪. בניגוד לאמור בהסכם, התובעת מבקשת לקבל את קוד המקור בחינם.

סעיף 24 לחוק זכויות יוצרים אינו עוסק בקוד המקור ואינו מחייב את מסירת קוד המקור למי שמחזיק בתוכנה.

יצוין, שהסעיף אינו כולל הוראות לגבי האפשרות להתנות בחוזה על סעיפי השימושים המותרים. מכל מקום, בהתאם לאמור להלן, אין צורך לדון בעניין זה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46173-03-14 סורטיס בע"מ ואח' נ' מיזו בע"מ ואח'

סעיף 24(א) מאפשר העתקה לצורכי גיבוי. סעיף 24(ב) מאפשר העתקה לצורך תחזוקה או מתן שירות. סעיף 24(ג) מאפשר העתקה ועשיית יצירה נגזרת לצרכים מסוימים.

תמיר אפורי מתייחס לסעיף 24 ולקוד המקור בספרו, "חוק זכויות יוצרים" (נבו הוצאה לאור, 2012): "... קיימות פעולות בתוכנה שאי אפשר לעשות בעותק רגיל הנרכש בידי לקוח רגיל. עותק רגיל של התוכנה מקודד בצורה שאינה מאפשרת קריאה אנושית. שורות התוכנה שנכתבו בשפת תכנות (קוד המקור) נשמרות בסודיות בידי חברת התוכנה. כדי לבצע פעולות בתוכנה לעיתים נדרשת פעולה מסוג 'דה-קומפילציה' – שחזור שורות קוד המקור מתוך קוד היעד... לדעתנו, אפשר לדבר באופן כללי על פעולות של 'הנדסה חוזרת' של קוד היעד לצרכים האמורים... " (עמודים 229 – 230).

פרופ' מיכל שור-עופרי מתייחסת לעניין זה במאמרה "הגנת תוכנת מחשב" (בתוך "יוצרים זכויות", נבוא הוצאה לאור, 2009), כדלהלן: סעיף 24 מאגד בתוכו כמה היתרים, שימושים מותרים בתוכנות מחשב – גיבוי, שימוש, שירות, תחזוקה, תיקון שגיאות, אבטחת מידע, תאימות והנדסה חוזרת (עמוד 501). מקצת הפעולות מצריכות גם התערבות מסוימת בקוד התוכנה (עמוד 502). "בהעדר שיתוף פעולה מצד בעל תוכנת הפלטפורמה, הדרך הפתוחה לפני יצרן התוכנה התואמת להגיע להבנה כזאת היא לבצע הנדסה חוזרת של תוכנת הפלטפורמה... מדובר בהליך מורכב, הכולל "בנייה לאחור" של תוכנת הפלטפורמה באמצעות העברתה מרמת קוד-היעד הבינרי... לרמה של קוד עילי שניתן לקריאה על ידי בני אדם ואשר דומה לקוד המקור של התוכנה המנותחת..." (עמוד 506).

טוני גרינמן מתייחס לעניין בספרו, כדלהלן: לצורך מטרת המנויות בסעיף, כגון תיקון שגיאות, "יש צורך לבחון את מבנה התוכנה וללמוד את תכונותיה ואת דרכי פעולתה. מידע זה אינו גלוי על פני התוכנה, כפי שהיא מופצת לציבור, כאשר היא מבוטאת בשפת מכונה. על מנת להגיע אליו יש צורך לרדת אל מתחת לרובד זה של התוכנה ולחשוף את שפת המקור שבה היא נכתבה, או חלקים מהותיים ממנה. דבר זה אפשרי, במידה זו או אחרת, למי שמבין בכך, באמצעות הליך של הנדסה חוזרת...". (טוני גרינמן, "זכויות יוצרים", כרך א' (מהדורה שנייה, 2008), עמוד 352).

סעיף 24 אינו מחייב את הבעלים של התוכנה להעביר את קוד המקור למי שמחזיק עותק מורשה שלה. חיוב מסוג זה, אם היה, ראוי היה לעגן באופן מפורש בחוק. סעיף 24 מתיר, לצורך הפעולות המנויות בו, לרבות ביצוע של הנדסה חוזרת לגילוי קוד המקור, מבלי שהדבר ייחשב כהפרת זכויות יוצרים.

התובעת הגישה חוות דעת, של אדם שמומחיותו מוטלת בספק על ידי הנתבעים, שלפיה, לא ניתן לבצע את כל הפעולות הנקובות בסעיף 24 מבלי שתהיה גישה לקוד המקור של התוכנה. המומחה מטעם התובעת הוא מכר של מר יבין וייתכן, שיהיו שותפים במיזם עסקי (סעיף 3 לחוות הדעת). זאת ועוד, המומחה חסר השכלה פורמאלית (אוטודידקט) ולא צירף כל אסמכתה לטענתו המקצועית. כמו כן, חוות הדעת אינה ערוכה כדין, בהתאם לפקודת הראיות.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46173-03-14 סורטיס בע"מ ואח' נ' מיזו בע"מ ואח'

יצוין עוד בעניין זה, שנכון לפברואר 2017, המשיכה התובעת להשתמש בתוכנה, ללא קוד המקור (עמוד 17 לפרוטוקול).

נוכח האמור, דרישת התובעת לאפשר לה גישה לקוד המקור – נדחית.

הנזקים הכספיים הנטענים

התובעת טוענת לשורה של נזקים כספיים, שנגרמו עקב טיפולה הרשלני לכאורה של הנתבעת. נזק כספי יש להוכיח באמצעות מסמכים ולא ניתן לטעון זאת בעלמא.

לשם הוכחת תשלום עודף לעובדים, בסך של 15,000 ₪, יש להציג את שמות העובדים, את התשלום העודף שניתן לכל עובד ומתי ניתן (אם באמצעות תלושי שכר ואם באמצעות עדות רו"ח). פיצוי שניתן ללקוחות בשל אי תקינות מערכת מועדון הלקוחות, בסך של 20,000 ₪, יש להוכיח באמצעות אסמכתה לפיצוי שניתן, מועד הפיצוי והנימוק לפיצוי. אי היכולת להתקזז על מס תשומות בגין אי הנפקת חשבונית יש להוכיח באמצעות אסמכתה על התשלום או לכל הפחות על משיכת התשלום מסניף הבנק או על ידי רישום התשלום בספרי התובעת. כספים ששולמו לתובעת בגין תמיכה או פיתוח שלא הושלמו או שבוצעו ברשלנות, בסך של 115,000 ₪, יש להוכיח באופן מפורט לגבי כל תשלום ותשלום ולא לטעון באופן כללי. כך גם לגבי נזק בסך של 35,000 ₪, שנגרם עקב הזמנת אנשי מקצוע לטפל בתקלות, שנגרמו בשל מתן שירות רשלני, יש להציג לכל הפחות חשבוניות מס שהונפקו על ידי אותם בעלי מקצוע. התובעת גם לא פירטה ולא שכנעה, מדוע מגיע לה פיצוי ללא הוכחת נזק על סך 75,000 ₪, דווקא. ככל שפיצוי זה נובע מהיות החוזה "חוזה יחס" הרי, שטענה זו נדחתה.

ללא הוכחת נזק, לא ניתן לתת פיצוי כלשהו. ללא פירוט ואסמכתאות גם לא ניתן לבחון את הזכות לקבלת הפיצוי.

סוף דבר

התביעה העיקרית – נדחית.

התביעה שכנגד – נדחית.

בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתן היום, ד' טבת, תשע"ט, 12 דצמבר, 2018, בהעדר הצדדים.

רחמים כהן
שופט

